

Communicatie Functie Classificatie Systeem (CFCS) voor kinderen, jongeren en volwassenen met een cerebrale parese

Doel

Het **doel** van de CFCS is het classificeren van de **dagelijkse communicatie** van een persoon met cerebrale parese. De persoon wordt in één van de vijf niveaus ingedeeld. De CFCS richt zich op het niveau van “activiteiten en participatie”, zoals deze beschreven is in de International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Gebruikersinstructie

Een ouder, verzorger en/of professional die de persoon en zijn/haar communicatieve mogelijkheden kent, stelt het functionele communicatieniveau vast. Volwassenen en jongeren met cerebrale parese kunnen wellicht ook zelf hun communicatieve mogelijkheden classificeren.

Bij het classificeren gaat het niet om het vaststellen van de optimale communicatieve vermogens van de persoon, maar om hoe hij/zij normaalgesproken **effectief** participeert in de **dagelijkse situaties waarin communicatie plaatsvindt**. Deze situaties betreffen de communicatie thuis, op school en in de samenleving.

Sommige personen zijn wellicht moeilijk te classificeren omdat hun vaardigheden in meerdere niveaus passen. In dat geval wordt er gekozen voor het niveau dat het **meest overeenkomt** met het communicatief functioneren van de persoon in de **meeste situaties**.

Daarbij wordt geen rekening gehouden met cognitieve mogelijkheden en/of motivatie.

Definities

Communicatie houdt in dat een **zender** een boodschap overbrengt **én** de ontvanger de boodschap begrijpt. Een **effectief communicerend persoon** wisselt zelfstandig de rol van zender en ontvanger af, ongeacht de eisen aan de conversatie. Hierbij kan er sprake zijn van verschillende communicatieve situaties (school, werk, thuis, etc.), verschillende communicatiepartners en verschillende onderwerpen.

Alle manieren van communiceren worden meegerekend bij het vaststellen van het CFCS-niveau. Zowel het gebruik van spraak als ondersteunende communicatievormen (o.a. gedrag, gebaren, mimiek) wordt meegerekend. Ondersteunende communicatievormen en –middelen bestaan o.a. uit gebarentaal, afbeeldingen/foto's, communicatiekaarten, communicatieboeken en communicatieapparatuur met spraakuitvoer.

Het **onderscheid tussen de verschillende niveaus** wordt gemaakt op basis van de vaardigheid in het **zenden en ontvangen** van een boodschap, de **conversatiesnelheid** en het **soort communicatiepartner**.

Aandachtspunten bij het classificatiesysteem zijn:

Effectieve zenders en ontvangers wisselen snel en gemakkelijk tussen het zenden en ontvangen van boodschappen. Om de boodschap te verhelderen en misverstanden op te lossen worden strategieën gebruikt zoals herhaling, herstructurering, vereenvoudiging en uitbreiding van de boodschap. Om de conversatiesnelheid op peil te houden kan de zender (m.n. de OC-gebruiker) er bij bekende communicatiepartners voor kiezen grammaticaal minder correcte zinnen te gebruiken, door woorden weg te laten of in te korten.

Een **comfortabele conversatiesnelheid** heeft betrekking op de snelheid en het gemak waarmee een persoon de boodschap begrijpt en overbrengt. Bij een normale conversatiesnelheid zijn er slechts enkele natuurlijke stiltes en korte pauzes bij beurtwisselingen.

Onbekende communicatiepartners zijn onbekenden en kennissen die slechts een enkele keer met de persoon communiceren.

Bekende communicatiepartners zoals familie, zorgverleners en vrienden zijn mogelijk in staat meer effectief met de persoon te communiceren door eerdere ervaringen en reeds opgedane kennis.

Communication Functie Classificatie Systeem (CFCS) voor kinderen, jongeren en volwassenen met een cerebrale parese

Clarifications

- ★ De CFCS is geen test en het vaststellen van het CFCS-niveau **vereist geen testafname**. De CFCS is geen vervanging van gestandaardiseerd communicatieonderzoek.
  - ★ De CFCS **groept personen op basis van hun huidige effectieve communicatiegebruik**. Het instrument verklaart niet welke oorzaken er ten grondslag liggen aan het niveau van effectiviteit zoals cognitie en motivatie, motorische problemen en gehoor-, spraak-, en/of taalproblemen.
  - ★ De CFCS doet **geen uitspraak over de mogelijkheid tot vooruitgang**
- De CFCS **kan bruikbaar zijn bij onderzoek en hulpverlening** wanneer het classificeren of groeperen van de functionele communicatie gewenst is. Voorbeelden hiervan zijn:
- 1) Het op uniforme wijze beschrijven van de functionele communicatie van een persoon door professionals en leken.
  - 2) Het onderkennen van het gebruik van alle mogelijke (ondersteunende) communicatievormen, inclusief communicatiehulpmiddelen.
  - 3) Het vergelijken van de invloed van communicatieve mogelijkheden in verschillende communicatieve situaties, met diverse communicatiepartners en/of communicatieve taken op het gekozen niveau.
  - 4) Het vaststellen van doelen om de effectieve communicatie van een persoon te verbeteren.

- ★ Zie pagina 3 voor een beschrijving van de vijf niveaus.
- ★ Zie pagina 4 ter ondersteuning van het onderscheiden van de niveaus.
- ★ Veelgestelde vragen zijn te bekijken op de website <http://CFCS.us>

Communicatievormen/middelen

Ongeacht het aantal communicatievormen dat de persoon gebruikt, wordt er slechts één CFCS-niveau vastgesteld voor het algehele communicatiegebruik. Het onderstaande overzicht kan gebruikt worden om het communicatiesysteem van een persoon vast te leggen

De persoon maakt gebruik van het volgende communicatiesysteem:
(kruis alle mogelijkheden die van toepassing zijn aan):

- Spraak
- Geluiden (bijvoorbeeld "aah" om iemands aandacht te trekken)
- Lichaamstaal, gedrag, kijken, mimiek, gebaren en/of wijzen

- Gebaren (ondersteunde gebaren of gebarentaal)
- Communicatieboek, aanwijskaarten/bladen en/of afbeeldingen
- Communicatieapparaat (met spraakuitvoer)
- Anders, nl

Reference for CFCS Development:

Hidecker, M.J.C., Paneth, N., Rosenbaum, P.L., Kent, R.D., Lillie, J., Eulenberg, J.B., Chester, K., Johnson, B., Michalsen, L., Evatt, M., & Taylor, K. (2011). Developing and validating the Communication Function Classification System (CFCS) for individuals with cerebral palsy, *Developmental Medicine and Child Neurology*, 53(8), 704-710. doi: 10.1111/j.1469-8749.2011.03996.x, PMC3130799.

Translated by: M. de Kleijn, J. Geytenbeek, J.W. Gorter.
m.d.kleijn@grootklimmendaal.nl, RMC Groot Klimmendaal & VU Medisch Centrum

Communicatie Functie Classificatie Systeem (CFCS)

Key	
P	Persoon met CP
O	Onbekende partner
B	Bekende Partner
—	Effectief
••••	Minder effectief

I. Effectieve zender en ontvanger met zowel bekende als onbekende communicatiepartners. De persoon **wisselt zelfstandig de rol van zender en ontvanger** met de meeste mensen in de meeste situaties. De communicatie verloopt probleemloos met zowel **bekende als onbekende communicatiepartners** op een **comfortabele conversatiesnelheid**. Misverstanden in de communicatie worden snel opgelost en verstoren niet de algehele effectieve communicatie van de persoon.

Het verschil tussen niveau I en II is de **conversatiesnelheid**. Op **niveau I** communiceert de persoon op een **comfortabele** snelheid met nauwelijks tot geen vertraging in het begrijpen of formuleren van een boodschap en in het oplossen van misverstanden. Op **niveau II** heeft hij/zij hiervoor, in sommige gevallen, **extra tijd** nodig.

II. Effectieve maar vertraagde zender en/of ontvanger met bekende en onbekende communicatiepartners. De persoon **wisselt zelfstandig de rol van zender en ontvanger** met de meeste mensen in de meeste situaties, maar de **conversatiesnelheid is vertraagd** en kan de interactie bemoeilijken. De persoon heeft mogelijk meer tijd nodig om ontvangen boodschappen te begrijpen, een boodschap te formuleren en/of misverstanden op te lossen. De misverstanden in de communicatie worden vaak opgelost en verstoren niet de algehele effectieve communicatie van de persoon met **bekenden en onbekenden**.

De verschillen tussen niveau II en III zijn de **conversatiesnelheid en het soort communicatiepartners**. Op **niveau II** communiceert de persoon effectief met zowel bekende als onbekende communicatiepartners en alleen de conversatiesnelheid is opvallend. Op **niveau III** communiceert de persoon effectief met bekende communicatiepartners maar niet met onbekenden.

III. Effectieve zender en ontvanger met bekende communicatiepartners. De persoon wisselt in de meeste situaties **de rol van zender en ontvanger met bekende personen** (maar niet met onbekenden). Communicatie is **niet altijd succesvol** met **onbekenden**, maar **meestal wel** met **bekende communicatiepartners**.

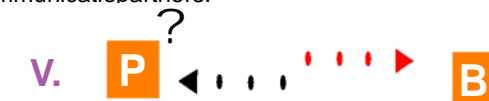
Het verschil tussen niveau III en IV is **in hoeverre de persoon altijd effectief de rol van zender en ontvanger wisselt met bekende communicatiepartners**. Op **niveau III** is de persoon gewoonlijk in staat te communiceren met bekende personen, als zowel zender en ontvanger. Op **niveau IV** is dit niet consequent mogelijk waarbij het probleem kan ontstaan in het zenden en/of ontvangen van de boodschap.

IV. Wisselend effectieve zender en/of ontvanger met bekende communicatiepartners. De persoon **wisselt niet consequent de rol van zender en ontvanger**. Deze inconsequentie kan zich uiten in: a) af en toe een effectieve zender en ontvanger zijn b) een effectieve zender maar beperkte ontvanger zijn c) een beperkte zender maar effectieve ontvanger zijn. Communicatie is **soms succesvol** met **bekende communicatiepartners**

Het verschil tussen niveau IV en V is de **ernst van het communicatieprobleem met bekende communicatiepartners**. Op **niveau IV** is de persoon in sommige gevallen succesvol als zender en/of ontvanger in de communicatie met bekende personen. Op **niveau V** is de persoon zelden in staat om effectief te communiceren zelfs met bekende communicatiepartners.

V. Zelden effectieve zender and ontvanger zelfs met bekende communicatiepartners. De persoon is beperkt **zowel als zender als ontvanger**. De communicatie van de persoon is voor de meeste mensen moeilijk te begrijpen. De persoon is beperkt in het begrijpen van boodschappen. Communicatie is **zelden effectief**, zelfs met **bekende communicatiepartners**.

CFCS niveau beslisboom

